

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 130/2013
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Τμήμα Δ΄
Συνεδρίαση της 2ας Απριλίου 2013

Σύνθεση:

Προεδρεύων : Ανδρέας Φυτράκης, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους, σε αναπλήρωση του κωλυομένου Προέδρου του Τμήματος.

Νομικοί Σύμβουλοι: Χρυσάφουλα Αυγερινού, Στέφανος Δέτσης, Ιωάννης-Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Νίκη Μαριόλη, Δήμητρα Κεφάλια, Δημήτρης Αναστασόπουλος.

Εισηγητής : Εμμανουήλ Μουστάκης, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός Ερωτήματος: Αριθμ. πρωτ. 3336/124660/10-12-2012 έγγραφο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων – Γενική Δ/ση Κτηνιατρικής – Δ/ση Κ.Α.Φ.Ε

Επί του ως άνω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Δ΄ Τμήμα) γνωμοδότησε ομόφωνα ως ακολούθως:

I. Με το υπ' αριθμ.3236/124660/10-12-2012 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής – Δ/ση Κ.Α.Φ.Ε του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων εκτίθενται τα παρακάτω:

A. Εξιστόρηση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης :

1. Σύμφωνα με το αριθμ. πρωτ.1012/26-6-2012 έγγραφο του Τμήματος Περιβαλλοντικής Υγιεινής & Υγειονομικού ελέγχου της Δ/σης Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφερειακής Ενότητας Λακωνίας, κατόπιν καταγγελίας στο Αστυνομικό Σταθμό Μονεμβασίας, διενεργήθηκε έλεγχος από την εν λόγω υγειονομική υπηρεσία, σε περιφραγμένο χώρο ιδιοκτησίας της Κ.Λ, η οποία διατηρούσε 13 σκύλους, κατά δήλωση της αδέσποτους.

Μετά το πέρας του ελέγχου, έγιναν υποδείξεις οι οποίες κατόπιν διατυπώθηκαν και εγγράφως για άμεση εφαρμογή:

- του άρθρου 9 «Περισυλλογή και διαχείριση αδέσποτων ζώων συντροφιάς» του Νόμου 4039/2012 (Α 15),
- των άρθρων 4 & 6 του Νόμου 604/1977(Α 163) «Περί ιδρύσεως και λειτουργίας Ιδιωτικών Ιατρείων , Κλινικών και Ενδιαιτημάτων ζώων» , καθώς και
- της αριθμ. 280262/2003(Β 1874) ΚΥΑ « Διαδικασία χορήγησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταφυγίων».

2. Εν συνεχεία το αρμόδιο Τμήμα Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας Λακωνίας , (μετά την υποβολή και υπεύθυνης δήλωσης εκ μέρους της Κ.Λ., ότι τα ανωτέρω ζώα είναι δικά της, κατόπιν υιοθεσίας, η οποία δεν αποδεικνύεται ότι πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία), με το αριθμ. 11766/24-09-2012 έγγραφό του, την ενημέρωσε για τον ορισμό του δεσποζόμενου ζώου σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία Ν. 4039 /2012 και για την Νομοθεσία που αφορά την ίδρυση και την λειτουργία ενδιαιτημάτων –καταφυγίων ζώων (Νόμος 604/1977(Α 163)»περί ιδρύσεως και λειτουργίας Ιδιωτικών Ιατρείων , Κλινικών και ενδιαιτημάτων ζώων» , ΠΔ 463 /1978/(Α 96) «περί των όρων & προϋποθέσεων ιδρύσεως & λειτουργίας ενδιαιτημάτων», όπως έχουν τροποποιηθεί, από το άρθρο 14 του Ν.3170/2003(Α, 191)

3.α.Η υπηρεσία επίσης έγινε αποδέκτης ερωτήματος τηλεφωνικά και κατόπιν γραπτώς από την κ. Λ. (2-10-2012) για το εάν απαγορεύεται η συντήρηση ζώων σε ιδιόκτητο αγρόκτημα στο οποίο δεν υπάρχει κατοικία. Η συγκεκριμένη πολίτης δήλωσε ότι ήθελε να διατηρήσει 10 σκύλους σε αγρόκτημα της , το οποίο απέχει 5 χλμ από την Μονεμβάσια, όπου δηλώνει

κάτοικος, χωρίς να αναφέρει όλη την προηγούμενη επικοινωνία της με τις ανωτέρω υπηρεσίες.

β. Κατά την τηλεφωνική επικοινωνία μαζί της και με αποστολή του αριθμ πρωτ. 2754/103559-8-10-2012 εγγράφου προς αυτή, επισημάνθηκε ότι : Σύμφωνα με το Νόμο 4039/2012 ζώο συντροφιάς είναι κάθε μη άγριο ζώο συντροφιάς που συντηρείται από τον άνθρωπο, κυρίως μέσα στην κατοικία του για λόγους ζωοφιλίας ή συντροφιάς και τελεί υπό την άμεση επίβλεψη του, αδέσποτο δε εκείνο που βρίσκεται έξω από τα όρια της κατοικίας του ιδιοκτήτη, του κατόχου ή του συνοδού ή του φύλακά του και δεν τελεί υπό την άμεση επίβλεψη και τον έλεγχο του .

Στο άρθρο 8 του ίδιου Νόμου, καθορίζονται οι όροι διατήρησης ζώων συντροφιάς σε κάθε κατοικία, όπου κατοικία, νοείται η πολυκατοικία και η μονοκατοικία.

Η παραμονή των 10 σκύλων σε ιδιόκτητο αγρόκτημα το οποίο είναι έξω των ορίων της κατοικίας της; δεν συμπεριλαμβάνεται στην έννοια της κατοικίας, σύμφωνα με το προαναφερθέν άρθρο 8 και κατά συνέπεια οι μόνοι αρμόδιοι να ερμηνεύσουν τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας, για την περίπτωση αυτή, είναι τα ελληνικά δικαστήρια.

Επίσης ότι δεσποζόμενα ζώα συντροφιάς μπορούν να παραμένουν νόμιμα, σε ενδαιτήματα ζώων των οποίων οι όροι λειτουργίας καθορίζονται από το Νόμο 604/1977, το ΠΔ 463 /1978 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει από το άρθρο 14 του Ν.3170/2003 ,η μορφή δε του χώρου των ενδαιτημάτων είναι η ίδια με αυτή των καταφυγίων ζώων ,τα οποία ουσιαστικά είναι ενδαιτήματα μόνο για αδέσποτα ζώα και περιγράφεται στην αριθμ. 280262/2003(Β 1874) ΚΥΑ , εξασφαλίζοντας τους ελάχιστους κανόνες υγείας και ευζωίας των ζώων συντροφιάς , τα οποία για διάφορους λόγους βρίσκονται εκτός των ορίων της κατοικίας των ιδιοκτητών τους .

4.Η Πανελλαδική Συντονιστική Επιτροπή Ζωοφιλικών Σωματείων με επιστολή της προς την υπηρεσία, δεν αποδέχεται τα ανωτέρω θεωρώντας ότι η λέξη κυρίως της φράσης «κυρίως μέσα στην κατοικία του» στον ορισμό του δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς, δεν αποκλείει την διατήρηση ζώων συντροφιάς σε ιδιόκτητα κτήματα καθώς και ότι τα ενδαιτήματα αφορούν μόνο τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς ή είναι ξενοδοχεία ζώων ή χώροι που

μπορεί να εκπαιδεύονται σκύλοι ή ακόμα χώροι στους οποίους οι ιδιοκτήτες των ζώων αυτών, που δεν μπορούν να διατηρήσουν πλέον το ζώο τους

B) Διατύπωση ερωτημάτων :

Κατόπιν των ανωτέρω, η ανωτέρω υπηρεσία διατυπώνει τα παρακάτω ερωτήματα:

1. Εάν υπάρχει δυνατότητα παραμονής ζώων συντροφιάς (σκύλοι) σε

- ♦ ιδιόκτητα αγροκτήματα όπου δεν υπάρχει κατοικία ,
- ♦ σε αγροκτήματα όπου υπάρχουν καλλιέργειες, ως φύλακες των καλλιεργειών.

2. Εάν στην περίπτωση όπου επιτραπεί η παραμονή ζώων συντροφιάς σε ιδιόκτητο αγρόκτημα, χωρίς να υπάρχει κατοικία, , μπορεί να επιβληθεί η παραμονή τους αυτή να γίνεται σε κτιριακές εγκαταστάσεις όμοιες με αυτές των ενδαιτημάτων –καταφυγίων (για δεσποζόμενα ή αδέσποτα ζώα συντροφιάς αντίστοιχα), όπου η υπηρεσία θεωρεί ότι εξασφαλίζουν τους ελάχιστους κανόνες υγείας και ευζωΐας των ζώων συντροφιάς , τα οποία για διάφορους λόγους βρίσκονται εκτός των ορίων της κατοικίας των ιδιοκτητών τους.

3. Επίσης πέραν των ανωτέρω ερωτημάτων , συναφούς περιεχομένου, διατυπώνεται επιπρόσθετα το ακόλουθο ερώτημα σχετικά με τον όρο «εθελοντές αλλοδαποί κτηνίατροι» που αναφέρεται στην παρ. 11 του άρθρου 9 του Ν. 4039/2012 :

- ♦ Εάν ως αλλοδαποί θεωρούνται και οι κτηνίατροι των κρατών- μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κατά την άποψη της υπηρεσίας , στον όρο αυτό μπορούν να συμπεριληφθούν και οι κτηνίατροι που προέρχονται από άλλα κράτη- μέλη της Ε.Ε, γιατί σύμφωνα με την εμπειρία της, είναι οι μόνοι κτηνίατροι εγκαταστημένοι σε άλλο κράτος- μέλος της Ε.Ε., που υποβάλλουν αιτήσεις για την παροχή υπηρεσιών στα πλαίσια εφαρμογής του προγράμματος για την αντιμετώπιση των αδέσποτων ζώων συντροφιάς.

II. ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

A) Στο Ν. 4039/2012: «Για τα δεσποζόμενα και τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς και την προστασία των ζώων από την εκμετάλλευση ή τη χρησιμοποίηση με κερδοσκοπικό σκοπό» ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 1: Ορισμοί:

Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, ισχύουν οι παρακάτω ορισμοί:

α) Ζώο είναι κάθε έμβιος οργανισμός που συναισθάνεται και κινείται σε ξηρά, αέρα και θάλασσα ή οποιοδήποτε άλλο υδατικό οικοσύστημα ή υγροβιότοπο.

β) Ευζωία είναι το σύνολο των κανόνων, που πρέπει να εφαρμόζει ο άνθρωπος στα ζώα, αναφορικά με την προστασία τους και την καλή μεταχείρισή τους, έτσι ώστε να μην πονούν και υποφέρουν, την παραμονή τους σε χώρο στεγνό, καθαρό και προστατευμένο από τις καιρικές συνθήκες, χωρίς να είναι μόνιμα δεμένα και διαβιούντα εντός ακατάλληλων κατασκευών (π.χ. μεταλλικών), τη φροντίδα για ιατρική περίθαλψη και χορήγηση κατάλληλης τροφής και νερού, την καθημερινή άσκηση ή τον περίπατό τους και γενικά τη μέριμνα για σεβασμό της ύπαρξής τους.

γ) Ζώο συντροφιάς είναι κάθε ζώο που συντηρείται ή προορίζεται να συντηρηθεί από τον άνθρωπο, κυρίως μέσα στην κατοικία του, για λόγους ζωοφιλίας ή συντροφιάς.

δ) Δεσποζόμενο ζώο συντροφιάς είναι κάθε μη άγριο ζώο, που συντηρείται ή προορίζεται να συντηρηθεί από τον άνθρωπο, κυρίως μέσα στην κατοικία του, για λόγους ζωοφιλίας ή συντροφιάς και τελεί υπό την άμεση επίβλεψη και φροντίδα του ιδιοκτήτη, κατόχου, συνοδού ή φύλακά του. Ως ζώα συντροφιάς θεωρούνται και οι σκύλοι, που χρησιμοποιούνται για το κυνήγι, τη φύλαξη ποιμνίων, τη φύλαξη χώρων, την παροχή βοήθειας και προστασίας ατόμων με ειδικές ανάγκες, καθώς και οι σκύλοι έρευνας και διάσωσης και οι σκύλοι που χρησιμοποιούνται από τις ένοπλες δυνάμεις και τα σώματα ασφαλείας.

ε) Αδέσποτο ζώο συντροφιάς είναι κάθε ζώο συντροφιάς, το οποίο είτε δεν έχει κατοικία είτε βρίσκεται έξω από τα όρια της κατοικίας του ιδιοκτήτη,

του κατόχου, του συνοδού ή του φύλακά του και δεν τελεί υπό την άμεση επίβλεψη και τον έλεγχό τους

στ) ζ) η) Καταφύγιο αδέσποτων ζώων είναι η ειδική εγκατάσταση που προορίζεται για την περίθαλψη και την προσωρινή παραμονή σημαντικού αριθμού αδέσποτων ή ανεπιθύμητων ζώων συντροφιάς.... θ) ι) ια) ιβ) Αρμόδιες Αρχές Διαχείρισης και Διαδικτυακής Ηλεκτρονικής Βάσης καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους είναι οι αρχές εκείνες, που μεριμνούν για την υλοποίηση, τη λειτουργία και την εποπτεία του όλου συστήματος σήμανσης και καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους. ιγ) Αρμόδιες Αρχές Εφαρμογής και ελέγχου των κανόνων προστασίας των ζώων και του συστήματος και της καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους είναι οι αρχές εκείνες που σε επίπεδο Περιφέρειας, Περιφερειακών Ενοτήτων και δήμων, μεριμνούν για την ορθή εφαρμογή και τον έλεγχο εφαρμογής - σε συνεργασία με τις αρχές της προηγούμενης περίπτωσης ιβ'- του συστήματος της Διαδικτυακής Ηλεκτρονικής Βάσης σήμανσης και καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους, καθώς και για την επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση μη τήρησης των κανόνων προστασίας των ζώων, ιδ) ιε) Αρμόδιος Φορέας Εκτέλεσης της σήμανσης και της καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση είναι ο κτηνίατρος, που με βάση προβλεπόμενη διαδικασία, με την υποβολή ηλεκτρονικής αίτησης στη Διεύθυνση Πληροφορικής του Υπουργείου Αγροτικής ανάπτυξης και Τροφίμων, πιστοποιείται, αποκτά ειδικό κωδικό πρόσβασης στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση σήμανσης και καταγραφής ζώων συντροφιάς, διενεργεί τη σήμανση και καταγράφει τα ζώα συντροφιάς και τους ιδιοκτήτες τους στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική βάση, εκδίδει το βιβλιάριο υγείας ή το διαβατήριο του ζώου σε περίπτωση που το ζώο θα μεταφερθεί στο εξωτερικό και ενημερώνει τη βάση με τις απαραίτητες πληροφορίες.

Άρθρο 5 – Υποχρεώσεις ιδιοκτητών δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς.

1. Ο ιδιοκτήτης του δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς υποχρεούται:

α) να μεριμνά για τη σήμανση και την καταγραφή του ζώου του, καθώς και για την έκδοση βιβλιαρίου υγείας πριν εγκαταλείψει το ζώο τον τόπο γέννησής του και οπωσδήποτε μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από τη

γέννηση αυτού ή μέσα σε ένα μήνα από την εύρεση ή απόκτησή του, καθώς και να τοποθετεί σε εμφανές σημείο του περιλαίμιου του ζώου μεταλλική κονκάρδα, η οποία παρέχεται κάθε έτος από τους κτηνιάτρους κατά τον ετήσιο αντιλυσσικό εμβολιασμό του.

β) γ) να τηρεί τους κανόνες ευζωίας του ζώου και να μεριμνά για την κτηνιατρική εξέτασή του, η οποία αποδεικνύεται από τη σχετική εγγραφή στο βιβλιάριο υγείας ή στο διαβατήριό του ζώου, καθώς και να μεριμνά για την εξασφάλιση άνετου, υγιεινού και κατάλληλου καταλύματος, προσαρμοσμένου στο φυσικό τρόπο διαβίωσης του ζώου, που να του επιτρέπει να βρίσκεται στη φυσική του όρθια στάση, χωρίς να εμποδίζονται οι φυσικές του κινήσεις και η δυνατότητά του για τη πραγματοποίηση της απαραίτητης για την υγεία και την ευζωία του άσκησης.

δ)..... ε) .. στ) να μεριμνά για τον άμεσο καθαρισμό του περιβάλλοντος από τα περιττώματα του ζώου εκτός αν πρόκειται για σκύλο βοήθειας.

2)..... 3) Ειδικά ο ιδιοκτήτης σκύλου: α) μεριμνά για να γίνεται ο περίπατος σκύλων πάντα με συνοδό, β) οφείλει να παίρνει τα κατάλληλα μέτρα, ώστε να μην εξέρχεται ελεύθερα ο σκύλος του από το χώρο της ιδιοκτησίας του και εισέρχεται σε χώρους άλλων ιδιοκτησιών ή σε κοινόχρηστους χώρους.

Άρθρο 8 – Διατήρηση ζώων συντροφιάς σε κατοικίες.

1. Επιτρέπεται η διατήρηση δεσποζομένων ζώων συντροφιάς σε κάθε κατοικία. Στις πολυκατοικίες, που αποτελούνται από δύο διαμερίσματα και πάνω, επιτρέπεται η διατήρηση δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς σε κάθε διαμέρισμα με την προϋπόθεση ότι αυτά: α) διαμένουν στο ίδιο διαμέρισμα με τον ιδιοκτήτη τους ή τον κάτοχό τους, β) δεν παραμένουν μόνιμα στις βεράντες ή στους ανοιχτούς χώρους του διαμερίσματος, γ) η παραμονή στα διαμερίσματα πολυκατοικιών τελεί υπό την επιφύλαξη της τήρησης των κανόνων ευζωίας, των υγειονομικών διατάξεων και των αστυνομικών διατάξεων περί κοινής ησυχίας και δ) έχουν ελεγχθεί ηλεκτρονικά, έχουν σημανθεί, καταγραφεί και φέρουν βιβλιάριο υγείας.

Δεν μπορεί να απαγορευθεί η διατήρηση ζώων συντροφιάς με τον κανονισμό της πολυκατοικίας, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του προηγούμενου εδαφίου. Με τον ίδιο κανονισμό μπορεί να περιορίζεται ο

μέγιστος αριθμός των ζώων, που επιτρέπονται, στα δύο (2) ζώα ανά διαμέρισμα.

2) Επιτρέπεται η διατήρηση ζώων συντροφιάς, που έχουν σημανθεί και καταχωρισθεί νομίμως και φέρουν βιβλιάριο υγείας, στις μονοκατοικίες με την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι κανόνες καλής μεταχείρισης και ευζωίας των ζώων, καθώς και οι ισχύουσες υγειονομικές διατάξεις και οι αστυνομικές διατάξεις περί κοινής ησυχίας.

Άρθρο 9 – Περισυλλογή και διαχείριση αδέσποτων ζώων συντροφιάς.

1. Οι Δήμοι υποχρεούνται να μεριμνούν για την περισυλλογή και τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων συντροφιάς, σύμφωνα με το παρόν άρθρο. Η αρμοδιότητα αυτή μπορεί να ασκείται και από συνδέσμους δήμων, καθώς και από φιλοζωικές ενώσεις και σωματεία σε συνεργασία με τον αρμόδιο Δήμο, εφόσον αυτοί διαθέτουν υποδομή, συνιστάμενη στην ύπαρξη κατάλληλων σχετικών εγκαταστάσεων ή οχημάτων μεταφοράς ζώων και ανθρώπινο δυναμικό με εμπειρία στο χειρισμό των ζώων. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται το είδος και ο αριθμός των εγκαταστάσεων και των οχημάτων, καθώς και η εμπειρία του ανθρώπινου δυναμικού, που πρέπει να διαθέτουν οι φιλοζωικές ενώσεις και τα σωματεία, για την άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτής της παραγράφου.

2. Για τον παραπάνω σκοπό κάθε Δήμος ή όμοροι ή συνεργαζόμενοι Δήμοι ιδρύουν και λειτουργούν δημοτικά ή διαδημοτικά κτηνιατρεία και καταφύγια αδέσποτων ζώων συντροφιάς επιτρεπομένης της συνεργασίας με ενδιαφερόμενα φιλοζωικά σωματεία και ενώσεις ή και εθελοντές φιλόζωους σε ιδιοκτήτους ή μισθωμένους ή παραχωρούμενους από το Δημόσιο, την Περιφέρεια ή από ιδιώτες χώρους. Στους Δήμους είναι δυνατόν να παρέχεται και οικονομική ενίσχυση από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς για τη δημιουργία ή λειτουργία καταφυγίων. Τα καταφύγια αδέσποτων ζώων συντροφιάς αποτελούν χώρους προσωρινής παραμονής και περίθαλψης και η ίδρυση και λειτουργία τους διέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις για τα ενδαιτήματα ζώων του ν. 604/1977 και του π.δ. 463/1978. Τα προβλεπόμενα από την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου διοικητικά πρόστιμα καθορίζονται από 1.000 έως 10.000 ευρώ. Υπό την εποπτεία των Δήμων, μπορούν να ιδρυθούν και να λειτουργούν καταφύγια ή και κτηνιατρεία αδέσποτων ζώων συντροφιάς και από φιλοζωικά σωματεία και ενώσεις που διαθέτουν το κατάλληλο κτηνιατρικό

προσωπικό (1 κτηνίατρος ανά 50 ζώα), την τεχνική υποδομή, τις εγκαταστάσεις και τον αναγκαίο εξοπλισμό, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 604/1977 και π.δ. 463/1978.

3. Για την περισυλλογή των αδέσποτων ζώων συντροφιάς συγκροτούνται συνεργεία από άτομα κατάλληλα εκπαιδευμένα και έμπειρα στην αιχμαλωσία ζώων συντροφιάς, που καθοδηγούνται και ελέγχονται στο έργο τους από κτηνίατρο, ο οποίος ορίζεται από την αρμόδια υπηρεσία Κτηνιατρικής του Δήμου και, όπου αυτή δεν έχει συσταθεί, από το Γραφείο Γεωργικής Ανάπτυξης του οικείου Δήμου ή από τη Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της οικείας Περιφερειακής Ενότητας.

4. Τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς που περισυλλέγονται, οδηγούνται τμηματικά στα υπάρχοντα καταφύγια αδέσποτων ζώων συντροφιάς, στα δημοτικά κτηνιατρεία ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις και σε ιδιωτικά κτηνιατρεία, που διαθέτουν την κατάλληλη υποδομή και μπορούν να φιλοξενήσουν προσωρινά και για εύλογο χρονικό διάστημα τα προς περίθαλψη ζώα, μέχρι την αποθεραπεία τους, υποβάλλονται σε κτηνιατρική εξέταση, στερώνονται, σημαίνονται με ηλεκτρονική σήμανση ως αδέσποτα και καταγράφονται στη διαδικτυακή ηλεκτρονική βάση. Αν διαπιστωθεί από την κτηνιατρική εξέταση ότι είναι τραυματισμένα ή πάσχουν από ιάσιμο νόσημα, υποβάλλονται στην κατάλληλη θεραπευτική αγωγή.

Αν διαπιστωθεί ότι είναι επικίνδυνο ζώα συντροφιάς ή ότι πάσχουν από ανίατη ασθένεια ή ότι είναι πλήρως ανίκανα να αυτοσυντηρηθούν λόγω γήρατος ή αναπηρίας και η διατήρησή τους στη ζωή είναι πρόδηλα αντίθετη με τους κανόνες ευζωίας και αρνηθούν τα φιλοζωικά σωματεία της περιοχής να αναλάβουν τη φροντίδα, εποπτεία και τη διαδικασία υιοθεσίας τους, υποβάλλονται σε ευθανασία.

5. Αδέσποτα ζώα συντροφιάς, που περισυλλέγονται, και διαπιστώνεται από τη σήμανσή τους ότι έχουν ιδιοκτήτη, που έχει δηλώσει ή αμέλησε να δηλώσει την απώλειά τους, επιστρέφονται σε αυτόν.

6. Αδέσποτα ζώα συντροφιάς που περισυλλέγονται, και διαπιστώνεται ότι είναι υγιή ή έχουν πλέον αποθεραπευθεί, καθώς και τα προερχόμενα από παράδοση από τον ιδιοκτήτη τους μπορούν να υιοθετούνται από ενήλικα άτομα ή από φιλοζωικές ενώσεις και σωματεία που λειτουργούν νόμιμα.

7. Σε κάθε περίπτωση τα ζώα συντροφιάς, που υιοθετούνται, σημαίνονται άμεσα ηλεκτρονικά και καταγράφονται στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση με τα πλήρη στοιχεία του προσωρινού και του οριστικού ιδιοκτήτη τους και υποβάλλονται σε αποπαρασίτωση και εμβολιασμό. Κατά την παράδοση ενός ζώου για υιοθεσία υπογράφεται η «Δήλωση Υιοθεσίας ζώου από νέο ιδιοκτήτη» μεταξύ του υπευθύνου του καταφυγίου ή του φιλοζωικού σωματείου και του νέου ιδιοκτήτη, σύμφωνα με το Υπόδειγμα «Δήλωση Υιοθεσίας Ζώου» του παραρτήματος 4.

8. Στην περίπτωση υιοθεσίας των αδέσποτων ζώων συντροφιάς από ενδιαφερόμενο νέο ιδιοκτήτη, που δεν είναι μόνιμος κάτοικος της Ελλάδας, η υιοθεσία πραγματοποιείται με την απευθείας παράδοσή τους στους ενδιαφερόμενους νέους ιδιοκτήτες υπό την προϋπόθεση ότι τα ζώα έχουν στερηθεί, σημανθεί και καταγραφεί στη διαδικτυακή βάση δεδομένων με τα πλήρη στοιχεία του προσωρινού κατόχου τους και τα πλήρη στοιχεία του νέου ιδιοκτήτη, τα οποία προκύπτουν από επίσημο αποδεικτικό έγγραφο. Απαγορεύεται η διατήρηση και παραμονή των ζώων αυτών σε καταφύγια εκτός Ελλάδας.

9. Ζώα συντροφιάς ηλικίας μικρότερης των πέντε (5) μηνών, που δεν έχουν υιοθετηθεί, παραμένουν προσωρινά στα καταφύγια ζώων, που διατηρούν οι Δήμοι ή τα Διαδημοτικά Κέντρα και τα συνεργαζόμενα με τους φορείς αυτούς φιλοζωικά σωματεία και ενώσεις ως την συμπλήρωση της ηλικίας των πέντε (5) μηνών, έχοντας την απαραίτητη κτηνιατρική φροντίδα. Ζώα συντροφιάς, που δεν έχουν υιοθετηθεί και σύμφωνα με τη γνωμάτευση του κτηνίατρου κρίνονται ότι είναι υγιή, επανεπεντάσσονται άμεσα στο οικείο τους περιβάλλον, εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου που περισυνελέγησαν, αφού προηγουμένως ελεγχθεί ότι έχουν σημανθεί και καταγραφεί ηλεκτρονικά και ότι έχουν υποβληθεί σε αποπαρασίτωση, εμβολιασμό και στείρωση.

10 11. Οι στείρωσεις σε αδέσποτα ζώα συντροφιάς, όπως επίσης και η σήμανση και καταγραφή τους πραγματοποιούνται δωρεάν και από εθελοντές αλλοδαπούς κτηνιάτρους, οι οποίοι συγκεντρώνουν όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις, προκειμένου να μπορούν να ασκήσουν νόμιμα το επάγγελμα του κτηνίατρου στην Ελλάδα, σύμφωνα με την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία.

14. Με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Οικονομικών, Εσωτερικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων:

α) μπορεί να τροποποιούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση στους Δήμους από την αρμόδια Περιφέρεια αδειας ίδρυσης και λειτουργίας των καταφυγίων αδέσποτων ζώων συντροφιάς, που προβλέπονται στο ν. 604/1977 και στο π.δ. 463/1978, να τίθενται νέοι πρόσθετοι όροι και προϋποθέσεις λειτουργίας των καταφυγίων και να καθορίζεται ο απαιτούμενος χρόνος προσαρμογής των ήδη λειτουργούντων καταφυγίων αδέσποτων ζώων συντροφιάς και β) καθορίζεται ο Δήμος, οι σύνδεσμοι δήμων, που επιχορηγούνται για τη δημιουργία και λειτουργία καταφυγίου, το ύψος, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις καταβολής της οικονομικής ενίσχυσης και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Άρθρο 22 – Τελικές και μεταβατικές διατάξεις.

1.... 5. Εντός διετίας από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου δημιουργούνται και λειτουργούν σε κάθε δήμο ή σε όμορους ή συνεργαζόμενους Δήμους καταφύγια αδέσποτων ζώων.

Άρθρο 23 – Καταργούμενες διατάξεις.

Από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 13 του ν. 3170/2003 εκτός από την παράγραφο 6 του άρθρου 7, καθώς και κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη, που ρυθμίζει με διαφορετικό τρόπο θέματα του νόμου αυτού ή αντίκειται στις διατάξεις του».

Β) Περαιτέρω, με το Ν. 604/1977 «Περί ίδρύσεως και λειτουργίας Ιδιωτικών Ιατρείων Κλινικών και Ενδαιτημάτων ζώων», όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 14 του Ν. 3170/2003, προβλέπονται, μεταξύ άλλων τα εξής:

«Άρθρον 1 – Τα εν των κράτει λειτουργούντα ιδιωτικά ιατρεία, κλινικά, ενδαιτήματα ζώων, ως και έτερα ιδρύματα σκοπούντα την πρόληψιν ή την θεραπείαν των λοιμωδών ή άλλων νόσων των ζώων ή την παρασκευήν ορών, εμβολίων ή άλλων παρομοίων σκευασμάτων προς προφυλακτικόν, διαγνωστικόν ή θεραπευτικόν σκοπόν, διατελούν υπό τον έλεγχον του Κράτους, ασκούμενον υπό του Υπουργείου Γεωργίας.

Άρθρον 2 – Όπου εν των παρόντι αναφέρεται:

12.... 3. Ενδιαίτημα ζώων, νοείται το ειδικόν οίκημα, εις το οποίον παρέχεται επ' αμοιβή ή μη τροφή, κατοικία, περιποίησης και παρακολούθησις, εις υγιή ή εν αναρρώσει ζώα.

Άρθρον 4 – 1.... 2. δια την ίδρυσιν των εν τη προηγουμένη παραγράφω καταστημάτων, εξαιρέσει των Κτηνιατρείων μικρών ή μεγάλων ζώων, απαιτείται άδεια του οικείου Νομάρχου, εκδιδόμενη τη εισηγήσει της αρμοδίας κτηνιατρικής υπηρεσίας και μετά σύμφωνον γνώμην της Επιτροπής του άρθρου 5.

Άρθρον 6. 1. Δια την λειτουργίαν κτηνιατρείων μικρών ή μεγάλων ζώων, κλινικής, ή ενδιαιτήματος ζώων, απαιτείται σχετική άδεια, χορηγουμένη υπό της προϊσταμένης Κτηνιατρικής αρχής του οικείου νομού, αιτήσει του ενδιαφερομένου,

Εφόσον: α) ... β) γ) Προκειμένου περί Ενδισιτήματος ζώων:

αα) Υφίσταται άδεια ιδρύσεως τούτου.

ββ) Υποβάλλεται μετά της αδειάς υπεύθυνος δήλωσις Κτηνιάτρου ότι αναλαμβάνει την υγειονομικήν επίβλεψιν και εποπτείαν του Ενδισιτήματος.

γγ) Συνυποβάλλεται τοπογραφικό διάγραμμα μετά καλύψεως των εκτελεσθεισών εγκαταστάσεων και του οικοπέδου, υπό κλίμακα 1:100.

δδ) Έκθεσις περιγραφική του εξοπλισμού του καταστήματος.

Άρθρον 10 – 1. Την διοικητική ευθύνην λειτουργίας κλινικής ή Ενδισιτήματος ζώων, έχει ο επ' ονόματι του οποίου εκδίδεται η άδεια λειτουργίας των καταστημάτων τούτων, και εφόσον η άδεια εκδίδεται επ' ονόματι νομικού προσώπου, ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτού ή έτερον φυσικόν πρόσωπον, οριζόμενον υπό τούτου και γνωστοποιούμενου εις τας αρμοδίας αρχάς...

5. Προκειμένου περί Ενδισιτήματος ζώων, την υγειονομικήν επίβλεψιν και εποπτείαν έχει ο προς τούτο οριζόμενος κτηνίατρος, όστις δια δηλώσεώς του γνωστοποιουμένην εις την αρμοδιαν αρχήν, αποδέχεται ταύτην.

Άρθρον 11 – 1. Αι υποχρεώσεις του έχοντος την επιστημονικήν ευθύνην Κτηνιατρείων μικρών ή μεγάλων ζώων, Κλινικής ή την υγειονομικήν εποπτεία Ενδισιτήματος ζώων κτηνιάτρου ρυθμίζεται δια Διατάγματος εκδιδόμενου προτάσει του Υπουργού Γεωργίας. Δια του αυτού Διατάγματος καθορίζονται

τα υποχρεωτικώς τηρούμενα βιβλία και λοιπά στοιχεία υπό των εν λειτουργία καταστημάτων της παραγράφου 1 του άρθρου 3.

2. Υπό των Κλινικών και Ενδονοσημάτων ζώων, πλέον των, κατά την εν τη προηγούμενη παραγράφω, καθορισθησομένων βιβλίων τηρούνται, αντιστοίχως, φύλλα νοσηλείας των ασθενών και βιβλία υγιεινής καταστάσεως εισερχομένων ζώων.»

Γ) Εξάλλου, με το Π.Δ. 463/1978 «Περί των όρων και προϋποθέσεων ιδρύσεως και λειτουργίας ιδιωτικών ιατρείων, κλινικών και ενδονοσημάτων ζώων, καθορισμού υποχρεώσεων κτηνιάτρων και τηρουμένων βιβλίων» όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 14 παρ. 5 του Ν. 3170/2003, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρον 3.

1. Δια την χορήγησιν της εν παρ. 2 του άρθρου 4 του Ν. 604/1977 αδείας ιδρύσεως ενδονοσημάτων μικρών ζώων, απαιτείται ειδικόν ανεξάρτητον κτίριον, πληρούν τους κατά τας εκάστοτε ισχυούσας διατάξεις υγειονομικούς όρους, ευρισκόμενον εκτός σχεδίου πόλεως, εις απόστασιν 100 τουλάχιστον μέτρων εκ της πλησιεστέρας κατοικίας και λοιπών εγκαταστάσεων και χώρων των αναφερομένων εν παραγράφω 1 του άρθρου 2 του παρόντος και το οποίον δέον να περιλαμβάνει τους κάτωθι χώρους:

- α) Γραφείον διοικήσεως και διαχειρίσεως
 - β) Αίθουσαν Προσωπικού
 - γ) Αποθήκην τροφών και υλικού
 - δ) Αίθουσαν παρασκευής ή προετοιμασίας της τροφής των ζώων, μετά των σχετικών σκευών και ειδών εστίασεως των ζώων ως και πλυντηρίου αυτών.
 - ε) Αίθουσαν απομονώσεως ασθενών ζώων.
 - στ) Ατομική αίθουσα διαμονής φιλοξενουμένων σκύλων
 - γ) Αίθουσαν διαμονής φιλοξενούμενων γαλών και λοιπών ζώων.
 - η) Ατομικό προαύλιο άσκησης σκύλων.
- Εγκαταστάσεις παροχής θερμού – ψυχρού ύδατος, αφοδευτηρίου.

2. Οι χώροι που αναφέρονται στις περιπτώσεις α΄ έως και ε΄ της προηγούμενης παραγράφου πρέπει να έχουν συνολική επιφάνεια τουλάχιστον εξήντα τετραγωνικών μέτρων και οι χώροι που αναφέρονται στις

περιπτώσεις στ' και γ' της ίδιας παραγράφου να έχουν επιφάνεια ανάλογη με τον αριθμό των ζώων που φιλοξενούνται, έχοντας υπόψη ότι για κάθε σκύλο απαιτείται ξεχωριστός χώρος φιλοξενίας και άσκησης με ελάχιστες διαστάσεις μήκους δύο μέτρων, πλάτους δύο μέτρων και ύψους δύο μέτρων. Οι χώροι αυτοί πρέπει να είναι απαλλαγμένοι από υγρασία, να εξαερίζονται καλώς και να εξασφαλίζουν την προστασία των ζώων από τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες.

3. Τα Ενδαιτήματα μικρών ζώων δέον να είναι: α) Επηνδρωμένα κατ' ελάχιστον, δια του διοικητικού υπευθύνου και του αναλαμβάνοντος την υγειονομικήν επίβλεψιν και εποπτείαν του ενδαιτήματος Κτηνιάτρου, όστις δύναται να έχει και την ιδιότητα του διοικητικού υπευθύνου ως και ενός καταλλήλου σταυλίτου. Β) Εξωπλισμένα δια των απαιρητήτων οργάνων, εργαλείων και σκευών.

Άρθρον 4

Εις τας κλινικάς και τα ενδαιτήματα ζώων δέον όπως:

α) Διατίθεται επαρκής χώρος ως αίθουσα παραμονής των ζώων, ώστε να εξασφαλίζεται η άνετος κατάκλις και μετακίνησις των.

β) Πλένονται καθημερινώς αι αίθουσαι παραμονής των ζώων και γενικώς τηρείται σχολαστική καθαριότης και ανανεούται καθ' εκάστην η στρωμνή.

γ) Διατηρούνται εις αρίστην κατάστασιν, από απόψεως συντηρήσεως και καθαριότητος, άπαντα τα σκεύη εντός των οποίων παρασκευάζονται ή χορηγούνται τροφαί και ύδωρ, ως και παν αντικείμενον ή υλικόν το οποίον χρησιμοποιείται.

δ) Άπαξ τουλάχιστον του μηνός, πραγματοποιήται γενική απολύμανσις χώρου, οργάνων και σκευών, αναγραφομένης της ημερομηνίας διενεργείας της εις το ειδικώς προς τούτο τηρούμενον βιβλίον.

ε) Πραγματοποιήται, μερίμνη του διοικητικού υπευθύνου και δια των ενδεικνυομένων μέσων η εξόντωσις των εντόμων, εξωπαρασίτων και επιβλαβών τρωκτικών.

στ) Το βοηθητικόν προσωπικόν επιλέγεται εξ ενηλίκων ατόμων, εμπείρων προς την περιποίησησιν των ζώων, φέρει δε καθ' όλας τας εργασίμους ώρας κατάλληλον ενδυμασίαν, διατηρουμένη εις αρίστην κατάστασιν καθαριότηας.

ζ) Τα αντικείμενα και τα υλικά άτινα χρησιμοποιούνται δια τας αισθητικές περιποιήσεις, ως και την εν γένει καθαριότητα του σώματος των ζώων διατηρούνται εις αρίστην κατάστασιν και λαμβάνονται τα ενδεικνυόμενα μέτρα αποφυγής διασποράς δια τούτων μεταδοτικών νοσημάτων.

η) Οι υγειονομικοί κανονισμοί τηρούνται μετά πάσης αυστηρότητος, το δε τρίχωμα και λοιπά απορρίμματα συλλέγονται ευθύς μετά το πέρας εκάστης περιποιήσεως και τοποθετούνται εντός ειδικού δοχείου φέροντος ερμητικών κάλυμμα.

Άρθρον 6. Ο εις ον ανήκει η υγειονομική επίβλεψις και η εποπτεία ενδαιτήματος ζώων έχει τας κάτωθι υποχρεώσεις:

α) Εξετάζει παν εισερχόμενον εις το ενδιαίτημα ζώο.

β) Παρακολουθεί την υγιεινήν κατάστασιν των εν των ενδαιτήματι συντηρουμένων ζώων και εις περίπτωσιν εμφανίσεως λοιμώδους νοσήματος υποχρεωτικής δηλώσεως προβαίνει εις την κατά νόμον δήλωσιν τούτου εις τας αρμοδίας Κτηνιατρικής Αρχάς και γενικώς εφαρμόζει τας εκάστοτε ισχυούσας διατάξεις περί προλήψεως και καταστροφής των μεταδοτικών νοσημάτων των ζώων.

γ) Αναφέρει προς την αρμοδίαν Κτηνιατρικήν Υπηρεσίαν της περιοχής τους διενεργουμένους προληπτικούς εμβολιασμούς κατά νόσον υποχρεωτικής δηλώσεως.

Άρθρον 7.

Τα εν λειτουργία ιδιωτικά ιατρεία, αι κλινικάί κα τα ενδαιτήματα ζώων, πέραν των εις την παράγραφον 2 του άρθρου 11 του Ν. 604/1977 διαλαμβανομένων, τηρούν και τα κάτωθι βιβλία δεόντως τεθεωρημένα και ηριθμημένα:

Α) Βιβλίον επιθεωρήσεων.

β) Βιβλίον καταχωρήσεως διαγιγνωσκομένων μεταδοτικών νοσημάτων υποχρεωτικής δηλώσεως.

γ) Βιβλίον διενεργουμένων προληπτικών εμβολιασμών εναντίον μεταδοτικών νοσημάτων υποχρεωτικής δηλώσεως, κεχωρισμένως κατ' είδος εμβολιασμού.

δ) Βιβλίον πραγματοποιουμένων απολυμάνσεων.

2.... 3. Τα ενδiciaitήματα ζώων πέραν των εν παραγράφω 1 βιβλίων τηρούν και Βιβλίον υγιεινής καταστάσεως εισερχομένων και εξερχομένων ζώων.»

Δ) Τέλος, με την υπ' αριθμ. 280262 (ΦΕΚ Β'1874/17-12-2003) Κ.Υ.Α των Υπουργών Εσωτερικής Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ορίσθηκαν οι όροι και προϋποθέσεις χορήγησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταφυγίων αδέσποτων ζώων συντροφιάς και ειδικότερα αναφέρονται οι κανόνες για τον σχεδιασμό των εγκαταστάσεων στις οποίες λειτουργούν τα ανωτέρω καταφύγια, για τους χώρους διαμονής και άσκησης των ζώων, ενώ προβλέπεται ότι τόσο για την χορήγηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των καταφυγίων όσο και για την εν γένει λειτουργία αυτών, τον καθορισμό διοικητικής και επιστημονικής διεύθυνσης, τις υποχρεώσεις αυτών, του κτηνιάτρου που έχει την υγειονομική επίβλεψη και εποπτεία, την τήρηση των βιβλίων, των γενικών υγειονομικών όρων κ.λ.π. ισχύουν οι αντίστοιχες διατάξεις για τα ενδiciaitήματα του Ν. 604/1977 και του Π.Δ. 463/1978, όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 14 του Ν. 3170/2003.

III. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΙΣΧΥΟΥΣΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

1) Σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 1 περ. δ' του Ν. 4039/2012, δεσποζόμενο ζώο συντροφιάς είναι κάθε μη άγριο ζώο που συντηρείται ή προορίζεται να συντηρηθεί από τον άνθρωπο, κυρίως μέσα στην κατοικία του, για λόγους ζωοφιλίας ή συντροφιάς και τελεί υπό την άμεση επίβλεψη και φροντίδα του ιδιοκτήτη, κατόχου, συνοδού ή φύλακά του, στην κατηγορία δε του δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνονται και οι σκύλοι για την φύλαξη χώρων.

Αντιθέτως, όπως προσδιορίζεται στην περ. ε' του άρθρου 1 του ανωτέρω νόμου, αδέσποτο ζώο συντροφιάς είναι κάθε ζώο, το οποίο είτε δεν έχει κατοικία είτε βρίσκεται έξω από τα όρια της κατοικίας του ιδιοκτήτη, του κατόχου, του συνοδού ή του φύλακά του και δεν τελεί υπό την άμεση επίβλεψη και τον έλεγχό τους.

2) Περαιτέρω, στο άρθρο 5 του ανωτέρω νόμου αναφέρονται οι υποχρεώσεις του ιδιοκτήτη δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς, μεταξύ των οποίων και η υποχρέωσή του να μεριμνά για την ηλεκτρονική σήμανση και καταγραφή του ζώου του καθώς και να δηλώνει την απώλεια του ζώου του σε

κτηνίατρο που έχει πιστοποιηθεί στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση σήμανσης και καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους, επίσης δε να παραδίδει στο Δήμο της κατοικίας του το ζώο που επιθυμεί να αποχωρισθεί, ως προσωρινό κάτοχο του αδέσποτου πλέον ζώου.

3) Εξάλλου, στο άρθρο 8 του ανωτέρω νόμου, προβλέπεται ότι επιτρέπεται η διατήρηση δεσποζομένων συντροφιάς σε κατοικία, υπό τις εκεί τιθέμενες προϋποθέσεις, ενώ ορίζεται ότι με τον κανονισμό της πολυκατοικίας μπορεί να περιορίζεται ο μέγιστος αριθμός των ζώων που επιτρέπονται στα δύο (2) ζώα ανά διαμέρισμα. Επίσης προβλέπεται ότι επιτρέπεται η διατήρηση δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς που έχουν σημανθεί και καταχωρισθεί νομίμως, και φέρουν βιβλιάριο υγείας στις μονοκατοικίες με την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι κανόνες καλής μεταχείρισης και ευζωίας των ζώων, καθώς και οι ισχύουσες υγιεινομικές διατάξεις και οι αστυνομικές διατάξεις περί κοινής ησυχίας.

4) Περαιτέρω, στο άρθρο 9 του ανωτέρω νόμου προσδιορίζεται με σαφή και ειδικό τρόπο η διαχείριση των αδέσποτων ζώων συντροφιάς με γνώμονα την τήρηση των κανόνων ευζωίας. Συγκεκριμένα: α) ορίζεται ότι η περισυλλογή των αδέσποτων ζώων συντροφιάς μπορεί να πραγματοποιείται και από φιλοζωικά σωματεία, σε συνεργασία με τον αρμόδιο Δήμο, β) προβλέπεται ότι τα αδέσποτα που περισυλλέγονται υποβάλλονται αμέσως σε κτηνιατρική εξέταση, στερώνονται, σημαίνονται με ηλεκτρονική σήμανση, καταγράφονται στη διαδικτυακή βάση δεδομένων και αν πάσχουν από ανίατη ασθένεια ή είναι επικίνδυνα υποβάλλονται σε ευθανασία γ) σε περίπτωση που διαπιστωθεί από τη σήμανση ότι έχουν ιδιοκτήτη που έχει δηλώσει την απώλειά τους, επιστρέφονται σε αυτόν, άλλως υιοθετούνται από ενδιαφερόμενους φιλόζωους, ενώ όσα δεν υιοθετούνται, επανεπεντάσσονται στο οικείο φυσικό τους περιβάλλον. Σημειώνεται δε ότι τα αδέσποτα ζώα που περισυλλέγονται οδηγούνται, μεταξύ άλλων στα καταφύγια αδέσποτων ζώων συντροφιάς που είτε υφίστανται είτε πρόκειται να ιδρυθούν και να λειτουργήσουν από κάθε Δήμο, ή από φιλοζωικά σωματεία κ.λ.π. και των οποίων η ίδρυση και λειτουργία διέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις για τα ενδαιτήματα ζώων του ν. 604/1977 και του π.δ. 463/1978.

5) Επισημαίνεται ιδιαίτερος ότι με τις διατάξεις του Ν. 604/1977 και του π.δ. 463/1978, τίθενται οι όροι και προϋποθέσεις για την ίδρυση και

λειτουργία των ενδαιτημάτων ζώων, προβλέπεται η χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας αυτών, ορίζονται δε συγκεκριμένη τεχνική υποδομή και οι κτιριακές εγκαταστάσεις τους καθορίζονται οι υγειονομικοί όροι, η διοικητική ευθύνη λειτουργίας τους, προβλέπεται δε η τήρηση βιβλίων καθώς και ο ορισμός κτηνιάτρου, ο οποίος έχει την υγειονομική επίβλεψη και λειτουργία των ενδαιτημάτων ζώων.

6) Περαιτέρω, με την υπ' αριθμ. 280262/ΦΕΚ Β'1874/17-12-2003 Κ.Υ.Α. των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Γεωργίας, ορίζεται ότι οι διατάξεις του Ν. 604/1977 και του π.δ. 463/1978, όπως τροποποιήθηκαν με το Ν. 3170/2003, εφαρμόζονται και ως προς τους όρους και τις προϋποθέσεις χορήγησης της άδειας και λειτουργίας των καταφυγίων αδέσποτων ζώων, τα οποία υφίστανται κατά την έναρξη εφαρμογής του Ν. 4039/2012.

7) Όπως, εξετέθη, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 4039/2012, το δεσποζόμενο ζώο συντροφιάς μπορεί να συντηρηθεί κυρίως μέσα στην κατοικία του ιδιοκτήτη του και τελεί υπό την άμεση επίβλεψη και φροντίδα του ιδιοκτήτη, κατόχου, συνοδού ή φύλακά του.

Κατά συνέπεια, η ανωτέρω διάταξη δεν αποκλείει να συντηρείται το δεσποζόμενο ζώο συντροφιάς και εκτός της κατοικίας του ιδιοκτήτη, αρκεί, όμως, να βρίσκεται κάθε φορά υπό την άμεση επίβλεψη και φροντίδα του ιδίου ή άλλου προσώπου, το οποίο αυτός ορίζει ως φύλακα και ασκεί την επίβλεψη και φροντίδα του ζώου, για λογαριασμό του. Τέτοιος χώρος εκτός της κατοικίας του ιδιοκτήτη, είναι προφανώς και ένα ιδιόκτητο αγρόκτημα όπου δεν υπάρχει κατοικία του ιδιοκτήτη ή ένα αγρόκτημα όπου υπάρχει καλλιέργεια, την οποία φυλάσσει το ζώο.

8) Εξάλλου, σε περίπτωση που τα δεσποζόμενα ζώα συντροφιάς (και τέτοια είναι οι σκύλοι) ευρίσκονται εκτός της κατοικίας του ιδιοκτήτη σε ένα αγρόκτημα υπό την άμεση όμως επίβλεψη του ιδίου, η οποία ασκείται με συχνές επισκέψεις του ή του φύλακα που αυτός έχει ορίσει, ουδεμία υποχρέωση υφίσταται να επιβληθεί η παραμονή τους σε κτιριακές εγκαταστάσεις όμοιες με αυτές των ενδαιτημάτων ζώων. Τούτο δε διότι τα ενδαιτήματα ζώων αποτελούν χώρους προαιρετικής και προσωρινής φιλοξενίας των δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς, ενώ περαιτέρω τα καταφύγια αδέσποτων ζώων, τα οποία διαθέτουν την υποδομή και τις

κτιριακές εγκαταστάσεις που προβλέπονται για τα ενδαιτήματα ζώων, φιλοξενούν ζώα συντροφιάς που είτε περισυνελέγησαν ως αδέσποτα είτε παραδόθηκαν από τον ιδιοκτήτη τους ο οποίος δεν επιθυμούσε πλέον να τα συντηρεί και έτσι πλέον κατέστησαν αδέσποτα. Ούτε είναι δυνατό να επιβληθεί στους ιδιοκτήτες των δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς, τα οποία παραμένουν σε αγροκτήματα εκτός της μόνιμης κατοικίας τους υπό την άμεση όμως επίβλεψη και εποπτεία των ιδίων ή των φυλάκων που έχουν ορισθεί από τους ιδιοκτήτες αυτούς να διατηρούν τις κτιριακές εγκαταστάσεις και την τεχνική υποδομή που έχουν προβλεφθεί για τα καταφύγια των αδέσποτων ζώων συντροφιάς ή να ορίσουν διοικητικό υπεύθυνο και κτηνίατρο, ο οποίος θα φροντίζει τα δεσποζόμενα ζώα συντροφιάς, αφού αρκεί εν προκειμένω να τηρούνται οι κανόνες καλής μεταχείρισης και ευζωίας των ζώων, οι ισχύουσες υγειονομικές διατάξεις καθώς και οι αστυνομικές διατάξεις περί κοινής ησυχίας που, άλλωστε, πρέπει να τηρούνται και στην περίπτωση που τα δεσποζόμενα ζώα συντροφιάς παραμένουν εντός της κατοικίας (διαμέρισμα πολυκατοικίας ή μονοκατοικία) του ιδιοκτήτη τους.

9) Τέλος, όπως σαφώς προκύπτει από τη διάταξη του άρθρου 9 παρ. 11 του Ν. 4039/2012, οι στείρωσεις σε αδέσποτα ζώα συντροφιάς, όπως επίσης και η σήμανση και καταγραφή τους πραγματοποιούνται δωρεάν και από εθελοντές αλλοδαπούς κτηνιάτρους, οι οποίοι συγκεντρώνουν όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις, προκειμένου να μπορούν να ασκήσουν νόμιμα το επάγγελμα του κτηνιάτρου στην Ελλάδα, σύμφωνα με την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία. Τέτοιοι κτηνίατροι είναι τόσο οι υπήκοοι των κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και αυτοί που έχουν υπηκοότητα τρίτων χωρών μη κρατών μελών, αφού ουδείς αποκλεισμός των τελευταίων προβλέπεται από την ανωτέρω διάταξη, με την τασσομένη όμως προϋπόθεση ότι συγκεντρώνουν όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις προκειμένου να μπορούν να ασκήσουν νόμιμα το επάγγελμα του κτηνιάτρου στην Ελλάδα, σύμφωνα με την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία (πρβλ. την Γνωμοδότηση 63/2013 Ν.Σ.Κ. (Δ' Τμήμα).

IV. Σύμφωνα με την ειδικότερη και συγκλίνουσα γνώμη του Νομικού Συμβούλου Δημητρίου Αναστασόπουλου, πρέπει να γίνουν δεκτά, πέραν των ως άνω και τα εξής:

Από τα δεδομένα που παρατίθενται στο ιστορικό του ερωτήματος αναδεικνύεται ως υπαρκτή η περίπτωση της συγκέντρωσης μεγάλου αριθμού αδέσποτων ζώων (π.χ. σκύλων) από ιδιώτη προκειμένου να τους παράσχει συνθήκες επιβίωσης. Η περίπτωση αυτή δεν μπορεί να ενταχθεί στις συνήθεις περιπτώσεις διατήρησης ζώων από ιδιώτη σε κατοικία του κυρίως (ή και εκτός αυτής) για λόγους ζωοφιλίας ή συντροφιάς, αφού πρωταρχικός σκοπός της κατά το ως άνω ιστορικό συγκέντρωσης των ζώων, όπως μαρτυρά ο μαζικός τρόπος περισυλλογής τους, είναι η διάσωσή τους και όχι η πρόθεση για τη συνεχή για ιδιωτικούς λόγους (συντροφιά, φύλαξη) διατήρησή τους. Πρόκειται, συνεπώς, για άσκηση με εθελοντικό τινά τρόπο, της αρμοδιότητας δημόσιας υπηρεσίας που έχει κατά το άρθρο 9 του Ν. 4039/2012 ανατεθεί στους Δήμους.

Με την έννοια αυτή εκείνος που συγκεντρώνει αδέσποτα ζώα, κατά τα ως άνω, έχει μεν τις υποχρεώσεις του ιδιοκτήτη ζώων συντροφιάς κατ' εφαρμογήν των διατάξεων των άρθρων 5 και 6 του ως είρηται νόμου, αλλά υπόκειται και σε κάθε περαιτέρω υποχρέωση που προβλέπεται για τους Δήμους κατά το άρθρο 9 του ίδιου νόμου, όπως ότι τα ζώα οδηγούνται σε υπάρχοντα καταφύγια κ.λ.π. και ενδεχομένως υποβάλλονται σε ευθανασία (παρ. 4), ότι υπάρχει δυνατότητα για υιοθεσία τους και ότι γίνεται σήμανσή τους σε βάση δεδομένων (παρ. 7) κ.α. Οι ενέργειες αυτές επιβάλλουν από τη φύση τους τη στενή συνεργασία όσων ασχολούνται με την ως άνω δραστηριότητα με τους κατά τον τόπον Δήμους, ώστε η εφαρμογή των προεκτεθεισών ρυθμίσεων, που πρωταρχικώς έχουν ως αποδέκτες προς εφαρμογήν τους Δήμους, πραγματοποιηθεί κατά τον πλέον εντελή τρόπο.

V. Εν όψει των εκτεθέντων, το Τμήμα ομόφωνα γνωμοδότησε ότι στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθούν οι κατωτέρω αντίστοιχες απαντήσεις:

1) Επιτρέπεται να παραμένουν τα δεσποζόμενα ζώα συντροφιάς (σκύλοι) σε ιδιόκτητα αγροκτήματα, όπου δεν υπάρχει κατοικία καθώς και σε αγροκτήματα όπου υπάρχουν καλλιέργειες, ως φύλακες των καλλιεργειών, εφόσον ασκείται άμεση επίβλεψη και εποπτεία αυτών είτε από τους ιδιοκτήτες τους είτε από τα πρόσωπα που ορίζονται ως φύλακες των ζώων από τους ιδιοκτήτες και υπό την προϋπόθεση α) ότι τηρούνται όλες οι υποχρεώσεις που

επιβάλλει ο Ν. 4039/2012 στους ιδιοκτήτες δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς (άρθρο 5) και β) ότι τηρούνται οι κανόνες καλής μεταχείρισης και ευζωίας των ζώων, (στους οποίους κανόνες περιλαμβάνεται μεταξύ άλλων η παραμονή των ζώων σε κατάλληλες κατασκευές σε χώρο στεγνό, καθαρό και προστατευμένο από τις καιρικές συνθήκες, χωρίς να είναι μόνιμα δεμένα), καθώς και οι ισχύουσες υγειονομικές διατάξεις και οι αστυνομικές διατάξεις περί κοινής ησυχίας.

2) Δεν απαιτείται για την κατά τα άνω παραμονή, η ύπαρξη κτιριακών εγκαταστάσεων ομοίων με αυτές που προβλέπει ο νόμος (Ν. 604/1977, Π.Δ. 463/1978, ΚΥΑ 280262/2003 (Β. 1874) για τα καταφύγια αδέσποτων ζώων συντροφιάς.

3) Ως αλλοδαποί κτηνίατροι, κατά την έννοια του άρθρου 9 παρ. 11 του Ν. 4039/2012, θεωρούνται τόσο οι κτηνίατροι οι οποίοι είναι υπήκοοι κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και οι υπήκοοι τρίτων χωρών, εφόσον και στις δύο περιπτώσεις συγκεντρώνουν όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις, προκειμένου να μπορούν να ασκήσουν νόμιμα το επάγγελμα του κτηνίατρου στην Ελλάδα, σύμφωνα με την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 19-4-2013

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ανδρέας Φυτράκης

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

Εμμανουήλ Μουστάκης

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.